

TARSOLY

A **Háló** lapja

2020. február

„Sose kételkedjünk abban, hogy gondolkodó, elkötelezett emberek kicsiny csoportjai meg tudják változtatni a világot. Valójában csak ők tudják megváltoztatni.” (Margaret Head)

*A magyarok őrangyala átnyújtja a Szent István által felajánlott Szent Koronát
Máriának*

*Marko Ivan Rupnik szlovén jezsuita szerzetes mozaikjának részlete
(Gazdagréti Szent Angyalok-templom, Budapest)*

Hálónk tája

Fókuszban a fiatalok

A 30. születésnapot sokan komoly mérföldkőnek érzik. Megállnak, végiggondolják az addigi élettörténeteiket, és új célokat tűznek ki. Nincs ez másként a most 30 éves a Háló mozgalom esetén sem.

Az elmúlt hónapok múltidézése, helyzetelemzése és a jövőbeli lehetőségekről való együttgondolkodás nagyon egyértelműen mutatta, hogy milyen területet kell a fókuszba helyezni. Ez pedig nem más, mint a fiatal felnőttek és családok. Miért? Mert nagy örömünkre a Háló rendezvényekre ma is lelkesen járnak azok, akik 10-20-30 éve felnőttként találkoztak a Hálóval. A lelkes ifi vezetőknek pedig pár éve sikerült újra életet lehelni az akkor épp gyengélkedő tini és ifi csapatokba, és ők azóta is nagyon sikeres, rendezvényeket tartanak, ahol nincs hiány a résztvevőkben. Viszont szembe kell néznünk azzal a ténnyel, hogy amikor elérkezik a családalapítás, karrierépítés időszaka, akkor bizony az akkor 30-40 éves korosztály kezd elmaradozni a Háló-programokról. Pedig rájuk is nagy szükségünk van! Hiányuk az egész Hálót gyengíti, kevésbé színessé teszi. Akkor arról még nem is beszéltünk, hogy így a gyermekeik sem lesznek „született hálós”-ok, így egyre növekszik a veszteségünk.

Megvizsgálva a helyzetet azt tapasztaltuk, hogy ez a korosztály hiányzik sok másik (kis)közösségből is. Még mélyebbre kutatva azt is beláttuk, hogy itt azért is aktívnak kell lennünk, mert a fiatal felnőttek kisközösségeinek, kapcsolatainak szétesése is oka az elvándorlásuknak, a házassági és gyerekvállalási kedvük csökkenésének.

Más oldalról közelítve számunkra a kérdés úgy is felmerült: mit tehetünk azért, hogy segítsük a fiatalokat a felnőttek világába belépni a Hálón belül is. Mert itt azért egy másik hangulattal, kicsit más témákkal, stílussal, összességében másik környezettel találkozunk, és az átlépésnél sokaknál az élmény a csalódás volt.

Egyszóval tényleg nem kellett sokat törni a fejünket azon, hogy mire is kerüljön a hangsúly az idén és a következő időszakban: minden olyan programra, témára, előadóra, ami számukra érdekes, ezért eljönnek rá, és ezzel a fiatal felnőttek közösségépítését elősegíthetjük. A vezetőség számára olyannyira fontos ez, hogy a vezetőségben is képviselte lett ennek a korosztálynak a kárpátaljai Kovalszkij Tóth Olgica személyében, aki természetesen maga is ebbe a korosztályba tartozik.

2020-ban célunk, hogy minél több olyan „egy helyen együtt is és külön is” típusú hálós rendezvény legyen, ahol párhuzamos futnak a gyermek- és felnőttprogramok. Emellett előadásoknál, képzéseken a családokat leginkább érintő témákra szeretnénk fókuszálni, törekedni fogunk az őket jelenleg leginkább érdeklő lelki és szellemi témák feldolgozására, legyen az pénzügyi képzés előadással, gyakorlati játékos képzéssel vagy megoldáskeresés a szociális média (Facebook, Instagram stb.) kihívásaira.

Természetesen azoknak a fiatal felnőtteknek is igyekszünk minél több rendezvényt szervezni, akik még nem alapítottak családot. Náluk az őket érdeklő témákban tartott előadás-kiscsoportos beszélgetés struktúráján túl új találkozási formák kialakítását is ösztönözzük, segítjük technikai és egyéb erőforrások biztosításával. Ennek jegyében a budapesti S4-ben például a már hagyományosnak számító KMFT-n (Kárpát-medencei Fiatalok Találkozóján) és társasjáték esteken túl rendszeres katolikus kávézót is szervezünk, ahol kötetlenebb formában tudnak találkozni és beszélgetni a fiatalok.

Az idei Háló-rendezvények egyik csúcspontja a Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszushoz fog kapcsolódni, ahol terveink szerint a budapesti S4 Közösségi tér a Kárpát-medence területéről a NEK-re érkező fiatalok és családok találkozóhelye lesz, és ahol gyerekprogramokat és gyerekmegőrzést is biztosítunk.

Villányi Andrea

Kitekintő

„Mintha minden csoda lenne”

Navratil Andrea énekes-ökológus a Háló Közösségi és Kulturális Központban vezeti egyik dúdolóját. Az éneklésről s a tanításról kérdeztük.

„Mondd meg nekem, mit dalolsz, s megmondom, milyen ember vagy.” Kodály még néhány évtizeddel ezelőtt így fogalmazott. Ma már nem is az a kérdés, hogy mit éneklünk. Mert nem éneklünk, hanem zenét fogyasztunk. Ha úton vagyok, én semmilyen zenét nem hallgatok, mert nagyon fontos az életünkben a csend, és nagyon ritka. Háromórányra lakom Budapesttől, és amikor elindulok, élvezem, hogy megtapasztalom a sötétet, a hajnalt, az utazást, a csendet. Hiszen ha csendben vagyok, megszólalhat bennem az ének. Nagyon szép kihívás visszavinni az emberek életébe a mindennapi éneklést. Több mint tíz éve tartok Dúdoló alkalmakat – nem tűztem ki nagy, távlati célokat, csak annyit, hogy aki eljön, mint egy fonóban vagy guzsalyasban, ahogy együtt éneklünk, érezze jól magát. Ezeken az alkalmakon az énekekhez kapcsolódó néprajzi háttértudást is igyekszem átadni, mégis, ezek elsősorban oldott közösségi együttlétek. A Csoóri Sándor Alap és a

Halmos Béla Program támogatásának köszönhetően rendszeresen találkozunk Gödön, Budapesten, Tihanyban, Keszthelyen, Tapolcán, Kiscsőszön és Dörgicsén, de tartottam dúdolókat Erdélyben, sőt a diaszpórában élő magyaroknak Prágában és Buenos Airesben is. Nagyon fontosnak tartom a rendszerességet: hétről hétre, vagy két hétről két hétre eljutni egymáshoz. A „kemény mag” már közösséget alkot és ünnepel. Kodály maga mondta, hogy az éneklést ajándékba kaptuk Istentől. Önmagunk megismerését, felvirágozását és kiteljesedését szolgálja. Terápia. Út önmagunk felé. Nagy lehetőség élni vele! Aki nem él vele, lelki vérszegénységben él és hal.

A Búzaszem Általános Iskola növendékeivel és tanáraival a Hagyományok Házában

Nagy öröm és egyben felelősség a Fölszállott a páva tehetségkutató verseny énekesei felkészítő mesterének lenni. A média - tudatosan vagy tudatlanul - szeretné elhitetni velünk, hogy az énekeseket, zenészeket és táncosokat a műsor által felfedezték fel. Pedig a valóság az, hogy majdnem mindenki, aki az elődöntőig eljutott, már állt színpadon vagy versenyzett korábban, köszönhető az alapfokú és középfokú népzeneoktatásunknak, a kicsi gyerekkorban megkezdett néptánc óráknak. Én azt gondolom, kétszeres a siker, ha az egyéni tehetség és teljesítmény mellett a felkészítő tanárokat, a sok népzenei és néptánc műhelyt is megbecsüljük. De akármennyire is tapasztaltak a versenyzők,

komoly lelki tehernek vannak kitéve az élő adást megelőző két-három napban. Az állóképesség és a lélekjelenlét is dönt, hogy a fellépők éles szituációban milyen teljesítményt tudnak nyújtani. Itt látszik igazán, ki az, aki színpadra termett. Náluk a drukk és a több napos fáradtság eltűnik, és marad a hatalmas energia, amit a hallgatók és nézők felé közvetítenek.

Bár én soha nem voltam versenyző alkat, a megmérettetések tapasztalatai sokat segítenek abban, hogy megértsem, milyen állapotban vannak az adott pillanatban az énekesek. Egyébként az egész műfaj nem versenyre termett. A Pávát úgy szemlélem, és az énekeseimet is úgy készítem fel, hogy ne versenyként fogják fel. Olyan kicsi különbségek vannak abban, hogy ki kapja a csillagot, hogy könnyű csalódnai. Inkább úgy kell gondolni az egészre, mint egy gálára. Aki ide bekerült, hatalmas szolgálatot végez: olyan emberekhez is eljuttatja a népzene, akik nem élnek vele, és nem tudják, mekkora kincs van a birtokunkban. Ezen kívül üzenetet is hordoznak: a zenében és a szövegben is azt közvetítik a nézőknek, amit az életkoruknak megfelelően szeretnének átadni. Elmondhatnák az üzenetet szóban, de mivel ez nekik kevés, ezért énekkel, zenével, tánccal közvetítenek.

*Szilágyi Annus nénivel (Melegföldvár) a Mesterségek Ünnepén, Népművészet
Mestere díjátadó*

Én is sokat köszönhetek tanítómestereimnek, akiktől megkaptam azt az útravalót, ami akár tanárként, akár előadóművészként segít a pályámon. De az igazi mestereimnek azokat az öregecskéket tartom, akiktől személyesen is tanulhattam. Őket szaknyelven adatközlőknek hívjuk, de nem szeretem ezt a száraz szót – ők sokkal többet tesznek, mint adatot közölnek. Nagyon sok mindent kaptam tőlük, és szerencsésnek tartom magam, hogy napokat, heteket tölthettem a közelükben, és elleshettem tőlük az élő hagyományt. Sokat beszélgetünk a pávás fiatalokkal arról, hogy ez most is ugyanígy zajlik: továbbra is fontosak a közvetlen tapasztalatok és a személyes gyökerek. Meg lehet tanulni felvételekről is stílusosan énekelni, de valami plusz dolog akkor kerül bele, ha személyes élményeid vannak. Olyan, mintha akkor fújád bele a lelked.

Sokszor meg szokták kérdezni tőlem, hogyan lehetek egyszerre ökológus és énekes is, hogyan lehet mind e két területet egyszerre művelni. Pedig amikor még fénye és becsülete volt ennek a szónak, úgy hívták: paraszt. A parasztember énekelt, táncolt, ismerte a körülötte lévő világot, használta és nem kihasználta a környezetét, égre nézve olvasott a csillagok járásában, embert és állatot gyógyított Isten patikájából. Én ennek a töredékét sem tudom, de nap mint nap tanítva tanulok. Tanulok a dúdolókon, tanulok az általunk elindított gazdakalendárium programokon, azon a rendhagyó hagyomány és természetismeret-órán, ahol megpróbáljuk átadni a városi környezetben felnevelkedő gyerekek számára, hogy a parasztember által megőrzött tudás mennyire aktuális és hasznos ma is. Örököltük, és sokkal többet adhat, mint gondolnánk. A mai korban még égetőbb, hogy kialakuljon gyermekben-felnőttben egy olyan világnézet, amelyben rend van. Mert úgy tűnik, a gombnyomással megszerzett ismereteket nem tudjuk rendszerbe helyezni, úgy is mondhatnám, az információözönben nem tudunk rendet vágni. Árulkodik erről a pedagógiában most már mindennap tapasztalt kompetenciahiány.

A gazdakalendárium alkalmakon részt vevő gyerekeket meg lehet kérdezni Gödön, Nagykovácsiban, Nagymaroson, Gazdagréten,

Vecsésen és Újhatvanban, miért is jó a „kakaspattogató” varázsmondóka, és éneklés közben együtt kukoricán „térdepelnyi”, és mitől lesz az az egy szem kukorica olyan fontos és szép. Kinyitott tenyeredben tartva, a pici súlyát érezve, a színárnyalatait megfigyelve, a nincs-két-egyforma magokat nézegetve már megtörténik a csoda. Szemlélődsz. Haszontalanul hasznosan ünnepled a létet. Mert a tudatosság napfényén minden pillanat szentté válik. Én például így szerettem meg kicsi lánykaként a pókokat. Észrevettem, hogy nagyon félek tőlük, mert azt tanították, félni kell. Egyetlen délután elegendő volt arra, hogy a félelem csodálattá váljon. Csak arra volt szükség, hogy megfigyeljem e nyolclábú csoda-teremtényt. Einstein szerint kétféleképpen élhetjük az életet, vagy úgy, mintha semmi sem lenne csoda, vagy úgy, mintha minden csoda lenne. Te döntöd el. Később az életem a tudománynak szenteltem így lett belőlem kutató biológus, ökológus, majd tanár. Most is ugyanígy tenném, hatalmas kaland, játék és felfedezés volt a tanulás és az ma is. De a sok tanulás mellett, amikor csak lehetőségem volt, igyekeztem ellesni az énekeiket és a meséiket, az életmódjukat és világszemléletüket, a hitüket és a derűjüket az előttünk járó öregeknek, akik úgy tartják, hogy ezt bizony nem tanítják, mert a mesterség lopódik, mire húzza az embert a szüve. Végtelen mély és szerteágazó terület ez. A magyar népdalokban használt szavak, kifejezések őrzik egy régi, de még nem teljesen eltűnt világ élmény- és érzelemlátását, egy nagyon kifejező, sok képpel, hasonlattal, metaforával gazdagított, a természettel együtt élő ember nyelvi kifejezésrendszerét. Öröm számomra, hogy több időt eltölthettem egy-egy gyűjtőút során, közös koncert vagy tábor idején olyan asszonyokkal és emberekkel, akik örökölték a tudást, s nap mint nap használják, élnek a hagyományt. Amikor elmentem Moldvába, a kertekben a permakultúra elvei szerint ültetett és nevelt növényeket láttam. Igaz, az az asszony nem tudta, hogy ahogyan ő a kertjét műveli, azt a világban a tudósok majd permakultúrának hívják, és azt sem tudta, hogy amit ő gyöntölésnek mond, azt babamasszázsoknak fogják nevezni. Ő ezt a tudást a hagyományban örökölték és használja. A tudomány sok esetben kullog a hagyomány után. Olvastam valahol, hogy egy lelkiismeretes

tudós, ha bejárja a tudomány összes ösvényét, kacskaringós utakon keresztül, zsákutcákat is megjárva egyszer csak visszajut oda, ahonnan a hagyomány eleve kiindult. Ezzel persze nem azt akarom mondani, hogy a tudományra nincs szükség. Sőt. Két ember él bennünk, egy pásztor és egy tudós. Ahogy van szívünk, és van fejünk. Nem rég telt el Karácsony és Vízkereszt. Nézzük meg, kik találták meg Jézust a jászolban, és hogyan? Elindultak messze földről a három királyok, hárman három országból, és összetalálkoztak – ők a tudás útját követték, a fejük után mentek. Elsőként mégiscsak a pásztorok érkeztek oda, akik meghallották az angyal szavát! Én azt gondolom, hogy egy pásztor, egy tudós mindannyiunkban lakik. S ennek a kettőnek harmóniában kell lennie ahhoz, hogy teljes életet élhessünk.

A tudósok útját járva, biológusként is sokat tanulhatunk a régiektől. Mert egy parasztember ciklikus és szakrális világszemléletét, az ünnep és a mives napok megkülönböztetését, az adott hónap során a teremtett világban uralkodó rendben soron következő gyógy- vagy festőnövény begyűjtését, önmaga és mások gyógyításának képességét, a fenntartható gazdálkodáshoz szükséges ökológiai tudását, az ételmezt adó termény és jószág gondozását, mindehhez szervesen kapcsolódó tárgyalkotó népművészetét, népköltészetét egybevetve elmondható, hogy Ők valóban biológusok (biosz – 'élő', logosz – 'tudás'), sőt az ismétlődéseket, mintázatokot és a rendet felismerő ökológusok (oikosz – 'ház', logosz – 'tudás'). És sokunk reményei szerint a régiek világról alkotott szemléletét, a környezetet alakító, használó, de soha nem kihasználó szabályelvűségét modellként alkalmazva Ők lehetnének mintaként a jövő ökonómusai (oikosz – 'ház', nomosz – 'szabály, törvény'). Régi tudás új üzenettel.”

Navratil Andrea

Barangoló

„A mi jelünk a kereszt” - zárándoklat Esterházy János kegyeleti emlékhelyére

Másodszor rendezték meg az Esterházy János-emlékünnepséget 2019. szeptember 14-én a felvidéki Alsóbodokon, a szlovákiai magyarság két világháború közötti vezetője jelképes temetésének 2. évfordulóján. Sokan jöttek Magyarországról, főként a Kárpát-medencei népek megbékélésén fáradozó Charta XXI mozgalom szervezésében, a Felvidékről, Lengyelországból, és máshonnan is. Ott voltak a felvidéki magyarság politikai és társadalmi vezetői, magyarországi politikusok, a pozsonyi magyar nagykövetség, a Pozsonyi Magyar Intézet és a Rákóczi Szövetség képviselői.

A koncelebrációs szentmisét, amely előtt a résztvevők végigjárták az emlékhelyen kialakított keresztutat, Bábel Balázs kalocsai érsek mutatta be, Ďurčo Zoltán esperes, a felvidéki magyar hívek lelki gondozásával megbízott nyitrai püspöki helynök társaságában, és a misén felolvasták Marek Jędraszewski krakkói érsek üzenetét. A

szabadtéri színpadon, ahol a misét tartották, ünnepélyesen fogadták a Szent Korona másolatát, és levetítették az Esterházy életéről szóló dokumentumfilmet, Sztruhár Izrael Diána és Sztruhár György alkotását. Az emléknapot felvidéki énekkarok és előadók fellépése színesítette. Alsóbodok a legészakibb magyar nyelvsziget, a Nyitra környéki Zoboralja Árpád-korban alapított falvainak egyike. A zoboralji falvak híresei színes népviseletükről, gazdag népművészetükről, népdalaikról. A *Csitári hegyek alatt* vagy a *Gerencséri utca* kezdetű, Kodály által gyűjtött népdalokat az egész magyar nyelvterületen ismerik. Ezek a falvak ma már erős asszimilációnak vannak kitéve, nagyobb részük beolvadt a környező szlovák többségbe, de több faluban a magyarság küzd a megmaradásért. Közéjük tartozik Alsóbodok is.

Esterházy János is a felvidéki magyarság megmaradásáért és jogaiért küzdött, a prágai, majd a csehszlovák állam felbomlása után a szlovák parlament képviselőjeként, az egyesült Magyar Párt vezetőjeként, amíg tehetett. Nem ment Magyarországra - a Felvidék déli sávját, s vele az ottani magyarság 90%-át visszacsatoló - 1938-as első bécsi döntés után sem, mert osztozni akart a Szlovákiában maradt mintegy 70 ezres magyar kisebbség sorsában. Az akkori fasiszta szlovák állam törvényhozásában egyedülként nem szavazta meg a zsidók deportálását elrendelő törvényjavaslatot, és aktívan részt vett az üldözöttek - zsidók, lengyelek, szlovákok és mások - mentésében. Ekkor tette híres kijelentését - „a mi jelünk a kereszt” -, amellyel egyértelműen elhatárolódott a nácizmustól és annak jelképétől, a horogkeresztől.

A háború után a csehszlovák hatóságok letartóztatták és átadták a szovjet titkosszolgálatnak. A Szovjetunióban koholt vádak alapján 10 év kényszermunkára ítélték és egy sarkkörön túli munkatáborba hurcolták. A szlovák Nemzeti Bíróság 1947-ben távollétében halálra ítélte „a faszizmussal való együttműködés” vádjával. 1949-ben kiadták Csehszlovákiának, ahol elnöki kegyelemmel halálos ítéletét életfogytiglani börtönre változtatták. A súlyosan beteg Esterházy a morvaországi Mírov várbörtönében halt meg 1957. március 8-án.

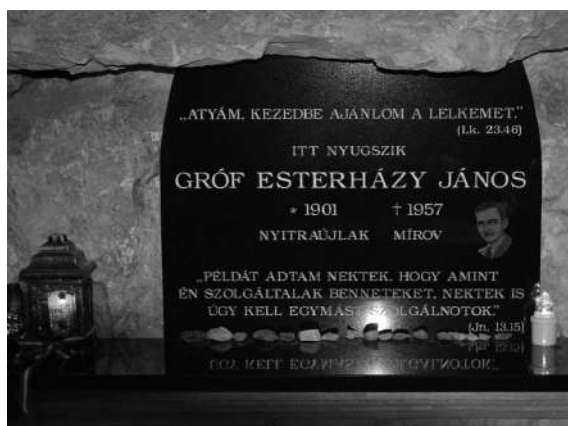
Hamvait a családnak nem adták ki. Mivel 2007 őszéig nem volt ismert, hol temették el, illetve hova kerültek hamvai, a csehországi magyarok 1998-ban magyarországi segítséggel jelképes síremléket állítottak neki a helyi rabtemetőben, ahol csehországi, szlovákiai és magyarországi magyarok minden évben megemlékezést tartanak.

Cseh történészek – az Esterházy család kérésére – később kiderítették, hogy urnája a prágai Motol köztemető közös sírjában található. Neve 2011 őszén felkerült az ottani emlékműre.

Esterházy Jánost mindmáig sem Szlovákia, sem Csehország nem hajlandó rehabilitálni, így hivatalosan továbbra is háborús bűnös, noha egész életében a magyarok, szlovákok és csehek megbékélésén munkálkodott.

A felvidéki magyarság azonban nemcsak nagy politikai vezetőjének, hanem szentnek is tekinti, aki mélyen hívő katolikusként Krisztus igaz követője volt. Mindig a nehezebb utat választotta. Nem fogadta el a 30-as években számára felkínált csehszlovák miniszteri tárcát, a visszacsatolás után a számára kínáló magyarországi politikai karriert, és nem menekült el a szovjet megszállás és a kommunista rendszer elől, mert osztozni akart a vádlottak padjára ültetett, kollektív bűnössé nyilvánított népe sorsában. A börtönben is megőrizte hitét, derűjét, imádkozott ellenségeiért is, szenvedését népéért ajánlotta fel. Utolsó szavai rabtársai szerint ezek voltak: „Uram, a te akaratodnak végrehajtója voltam”.

Hosszú küzdelem után idén márciusban, a Vatikán jóváhagyásával a krakkói érsekségben megindulhatott Esterházy János boldoggá avatási eljárása, melynek posztulátora a Magyarországon szolgáló Paweł Cebula lengyel minorita szerzetes. Azért Lengyelországban, mert Esterházy anyai részről lengyel származású, és ott nagy becsben tartják emlékét. Ha az eljárás sikerrel végződik, a kezdeményezők reményei szerint ez rehabilitációját is elő fogja segíteni.

Az alsóbodoki Paulisz Boldizsár szinte egy életet tett fel arra, hogy teljesítse Esterházy végakarátát, aki szülőföldjén szeretett volna nyugodni. Saját birtokán, önerőből építette fel a Szent Kereszt Felmagasztalása-kápolnát a kriptával, melyben 2017. szeptember 16-án elhelyezték Esterházy jelképes hamvait. Paulisz ekkor már súlyos beteg volt, és alig egy év múlva, 2018. június 13-án, 58 évesen meghalt. Már nem vehetett részt az alsóbodokiak római zarándoklatán, melynek során Ferenc pápa 2018. június 6-án megáldotta az emlékhely harangját. Paulisz volt az alsóbodoki Magyar Tannyelvű Magán Szakközépiskola és kollégium alapítója is, mely az egyetlen ilyen intézmény a Nyitra-vidéken.

Esterházy végső nyughelyének építtetője 2017. október 20-án Pető Tibor pozsonyi magyar nagykövettől vette át a Magyar Érdemrend tiszt

keresztjét. Közéleti tevékenysége is értékteremtő volt: a legfontosabb ezek között a Csemadok, a szlovákiai magyarok érdekvédő szervezete, a Magyar Közösség Pártja és a Szent György Lovagrend, valamint az Esterházy János Szülőföldjéért Egyesület, melynek alapítója és elnöke volt. Az általa emelt kápolna kriptájában, Esterházy János mellett temették el 2018. június 18-án.

Gróf Esterházy János szobra Budapesten a Gesztenyekertben

T. Kovács Péter

Tarisznya

Szentelt kakas

Hol járnak a papok, meddig értek el, hol vannak a csengettyűsök, hova mentek be éppen, ezek a házszenelés napjának vezető hírei. Első házszenelés volt nálunk, így hát nagy volt a készülődés. Karácsonyfára ráfújva, és a jobban szálló üres cukorkás papírok leszedve, nehogy pont olyant vegyen le a pap bácsi, amit már szentelés előtt megettünk. Járda felseperve, kapu kinyitva, gyertya, gyufa előkészítve. Vidimusznak,

csengettyűsnek járandósága és az egyházadó kiszámolva. Kiberetválkozva, megilletődve vártuk, hogy a mi házunkat is megszenteljék, és ajtónkra krétával a bölcsek nevét felírják. Már szépen égett a gyertya is, amikor hallottuk, hogy énekszóval jönnek be a kapun. Még egy pillantás körbe, hogy minden renden van-e, és szépen összekulcsolt kézzel vártuk a házszentelő csapatot.

Ekkor egy árnyék repült elé fele az ajtó előtt oly sebesen, hogy még a gyertya lángja is meglebbent tőle. Abban a pillanatban tudtam, hogy itt nagy baj lesz, ugyanis a nagy készülődésben elfelejtettem bezárni a szép aranysárga kakasunkat. Annyira hamis volt az udvar dísze, hogy ha valaki csak a kerten kívül ment a patak partján, akkor bentről végig követte és folyamatosan szökött a kertnek a hegyes sarkantyúkkal.

Mire kiléptem az ajtón, már javába dúlt is a legújabb keresztes háború. A kakas valósággal bepörgött, akkora volt a kihívás neki, mikor meglátta a vidimuszok díszes öltözetét, az énekszó az már csak a harci induló volt neki. Mindenki, minden fegyverét bevetette, szenteltvíztartó, füstölő, kereszt és táska forgott a levegőbe. Füst, szenteltvíz és repülő tollak keveréke jelezték a csata helyét. A vidimuszok mint testőrök védték a pap bácsit, aki középről irányította a seregét. Csatakiáltása a kakasnak szólt, hogy hess, a lábamba, hess a lábamba. Kinagyolt lapátnyéllal most én lettem a felmentő sereg, és sikeresen bemenekítettem a lihegő, kipirult, összekarmolt csapatot a házba. Próbált mindenki komoly maradni, de még az ima helyett is egy darabig csak, hess a lábamba szólt. Alig bírtuk ki nevetés nélkül, mert amikor a házszentelésre került sor, megszentelt tollpíhek is szállingóztak a levegőbe a szenteltvízzel együtt a pap bácsi ruhájáról. A kakas pedig szárnyát csapkodva győzedelmesen kukorékolt bele a ceremóniába. Én csak magamba szóltam rá, hogy hess, a lábamba, hess a lábamba. Hamar még egy pár papírpénzt becsúsztottam a többi alá, hisz nálunk kakasszentelés is volt, és ennyi szenteltvizet egy kakasra rég nem pazaroltak el. Égő gyertyával és lapátnyéllal kísértük ki a kapuig a házszentelőket és még azon túl is, nemcsak azért hogy jó magasra nőjön a gabona, hanem inkább azért, hogy nehogy elmaradjon a házszentelés a

falu végén. Mikor bementünk a házba nem is szóltunk egymáshoz. Feleségem némán csendben tette a lábast a kályhára, én a legélesebb kést az asztalra. Nagyon szófogadók voltunk, hisz így mondta a pap bácsi, hogy hess a lábásba. Estére pedig már tömjénezett szentelt kakas rotyogott a fedő alatt.

U.i. Nem tudom, volt-e jelentősége, hogy előfüstölve, kifárasztva, szenteltvízzel locsolva volt a harcos kakasunk, de íze és e házszentelés emléke mindörökre megmarad.

Régi emlék, régi írás, de így házszentelés vége felé e sorokkal kívánok egy szép napot mindenkinek

Lukács Géza (Gyergyószárhegy)

Levél Gyergyóból a főszerkesztőnek

Gyergyóból Szabó Lóri levelét az ottani farsangról írta a főszerkesztőnek.

Kedves Mária!

Örömmel fogadtam és továbbítottam Géza beleegyezését a Szentelt kakással kapcsolatban! Most már megtudhatja minden Tarsoly-olvasó, hogy Gyergyó környékén nem csak kutyák vagy önkéntes polgárőrök őrzik otthonaink és dédelgetett magyar álmaink nyugalmát! A házszentelés kezdete errefelé Vízkereszt napján lenne, de mivel nagy lélekszámúak a falvaink és a város, így több csoport is indul jóval hamarabb. Vendég papokkal, újmisésekkal, diakónusokkal zajlik a dolog, gondolom, olyanok, akik ráérnek és hadra foghatók, egy-egy tartozást törlesztgetnek barátságból, vagy mert itt minden megtörténhet...Minden es!

Egy dolog biztos! Ahogy elkezdenek kiharangozni az esti miséről, felcsillannak a szemek, mert máris kezdődhet a farsang, és hirdettetik a sokféle multság! Vadászbál, Kórusok farsangja, Iskolás farsang, Óvodások farsangi előadása, a Lorántffy Zsuzsanna Nőegylet

mindenkori jótékonysági farsangi bálja, stb... abál, zabál, lóbál, kiabál, bál bál után, de csak szerre!

Nagyon sok vidám, témás multság, mókás igaz történet zajlik ilyenkor, rengeteg jó jelmez születik és viseltetik szent komolysággal.

Volt már olyan, hogy a fúvósok baráti társasága viccelte meg - szervezeten persze - az egyik tagot:

Abban az esztendőben akkora hideg volt idehaza, hogy a kutyát ölben vitték ki ugatni, a macska pedig lassan osonkodva a sarkon tört kettőbe.

A vonattal haza igyekvő zenészünk ezt hallván, időben telefonált, hogy hozzák ki a vasútállomásra a bundát. Bunda helyett a banda várta Rákóczi-indulóval a megfázott emberünket, és kész volt a magyarázat is, miszerint nem jól érthették a telefonban a kérést: Bunda-e vagy banda, most már mindegy, de máig sem tudták meg az utasok, hogy ki lehetett az a híres ember a vonaton, akit ilyen nagy tisztelettel fogadtak... ekkora hidegben.

Egy másik igaz történet farsangban, "sürgősségi" lakodalomhoz kötődik (a sürgősségi, ilyen esetben azt jelenti, hogy ne legyen nagyon koraszülött a gyermek!).

Szokás nálunk, hogy a lakodalmakon sok mindent ellopnak, úgy mint pl.: menyasszonyt, menyasszonyi csokrot, cipőjét, kabátját, poharát, stb., akit, amit később vissza kell váltani. Ezen a lagzin is ellopták a menyasszonyt csokrostól, de mivel kint várakozni hideg volt, a vendéglőtől elvitték a művelődési házhoz, ahol viszont jelmezes farsangi bál folyt. Itt a jelmezek értékes díjakat nyerhettek. A menyasszony és az őt elrabló díszes társaság, a vőfélyvel együtt beneveztek a "jelmezeikkel". Lett is nagy galiba, amikor a vőlegény és kísérői vitték volna vissza a menyasszonyt! Meg kellett várni a kiértékelőt, de a zsűri - miközben átadta a nagydíjat - nem hitte, hogy valódi a menyasszony és a vőlegény, de kárpótlásul vagy bizonyságképpen meghívták őket is a lagziba.

A farsangi multságok általában véve egy ősi fény-óhajtással kezdődnek: hogyan és milyen gyorsan lehetne elúzni környékünkről a sötét gonoszt és a vele járandóságba öröklött hideget...illetve mivel lehetne elütni azt a temérdek időt unatkozás nélkül. A székely ember s asszony esze nem ilyenekre volt teremtve, tudniillik mifelénk a tél hosszú, sötét és kemény. Jó hosszúra sikerednek az esték, s késnek a reggelek is, de mire a kakas egyet is kukorékol, kalap alá kerültek a huncutságok.

Konc királynak és Cibere vajdának is becézzessük Tél uraság Ókelmét, óvatosan utalván arra, hogy már ürülőben a kamra, pince és a padláson is fogyóban a döblec (zsíros ételek), csak a füstölt csontok zörögnek a levesben. Ilyenkor kell előkeresni a rég nem használt, kinőtt ruhákat, kendőket, lábbeliket, állatbőröket, bugyogókat és jó sok kormot. Kezdetét veszi a farsangi jelmezkészítés, ahol életre kelnek a királyok és szolgálóik, a bolondok és víg gyászolók, fura uraságok és pásztorok gúny hada.

Elkészül az Illés névre hallgató szalmabábu is népviseletben, aki hordágyon viteti magát körmenetben, nem szégyellve férfiasságát ruhán kívül hordani. Nagy gonddal készül el minden részlet, nem hiányozhat semmi, és felsorakozik a kíséret. Elöl mennek az ostorosok, hangosan csattintva, rittyentve csinálják a helyet, hangosan hívogatják a jó népet. Utánuk mennek a kerepelők, fazekakkal és földökkel zajkeltő maszkurások, akik "szűzek", agglegények, sánták, vakok, kerítők, papok, szerzetesek, prédikátorok, örömlányok, bús öregek vagy víg özvegyek. Egész úton "dicsérgetnek". Magukat is, egymást is, a telet is, de még az elöljárókat is! A menet közepén viszik Illést, jól őrizve, nehogy elszökjön. Őt kísérik a zenészek és az énekesek népviseletben, akik már a párválasztásról, tavaszról énekelnek. A körmenet a Benedek Kúria udvarára megy, ahol megkezdődik a tél siratása, átkozása, elűzése. Két legény küzd meg a nyilvánosság előtt, az egyik Konc király a tél és a másik Cibere vajda, a böjt megtestesítői.

Konc király az örök vesztes, akit Illés szalmabábun ér utol a végzet. Sokáig tart a küzdelem, de végül mindenki Cibere vajdának drukkol, és Konc király a tűz martaléka lesz, Illés képében. Innen egekbe csapnak a lángok, az öröm, és megkezdődik a véget nem érő multság, eszem-iszom.

Katonadalokat énekelnek a nagy üst körül, melyben katonaétek rottyognak. A legények elbúcsúznak a lányoktól, mert (jelképesen) besorozzák őket a hagyományőrző huszárok, de előbb megtanítják udvarolni! Megkezdődik a szalagos fánkok, kürtös kalácsok, köményes pálinkák és forralt borok kínálmációja. A zenészek fáradatlanul húzzák a talpalávalót, népdalokat tanítanak éppen Húshagyó keddig. Eddig tart a farsang, egyszer csak Ditróban eltemetik a nagybögőt, és kihirdetik a Tavaszt!

Isten áldjon!

Szeretettel ölellek!

Lóri (Szabó Lóránt – Gyergyószentmiklós)

Kopogtató

Látogatás Pesterzsébeten az Árpádházi Szent Erzsébet Plébánián

2019. október 23-án reggel háromnegyed 7-kor szálltam le a 23-as buszról a Szent Erzsébet Plébánia mellett. Bár az idő napközben még enyhe volt, a reggelek már hűvösek. A hajnali pára még nem oszlott fel, a plébániához vezető úton sok volt a frissen hullott falevél.

Az oka annak, hogy szokásommal ellentétben reggel ötkor keltem, az volt, hogy nagyon sok szépet hallottam arról, hogy ennek a plébániának a közösségébe mindenki be tud illeszkedni, ha szeretne, megtalálja a neki való lelki és imaalkalmakat.

A templom belül nagyon szép, 1908-ban kezdték építeni Bánszky Mihály tervei szerint. Neogót stílusú, 732 m² alapterülettel 1909-re készült el. A mostani szecessziós freskókat Nagy Sándor festőművész készítette 1938 és 1943 között.

A 7 órás szentmise után a templom mögötti plébánián ültünk le egy közös reggelire Zsolt atyával, káplánjával és a reggeli szentmisén részt vevő hívek közül néhányval. A plébánia mellett építkezés folyik, kinőtték már a régi közösségi helyiségeiket, új közösségi házat építenek.

Nehezen indult a beszélgetés. Még akkor is, ha van egy kedves és lelkes protektora az embernek. Nem könnyű ismeretlenül beállítani valahova, én is, ők is, kicsit zavarban voltak, csak hallomásból ismerték a Háló munkáját. Kérdezgettem ima- és lelki alkalmairól, a közösségükről, örömeikről és nehézségeikről. Két lelkes és fiatal atya ült velem szemben.

Úgy éreztem, büszkék a munkájukra, és szeretik ezt a helyet. A plébániához 6-700 ember tartozik. Van külön énekkaruk, karitászcsoportjuk. Jelenleg kb. 40 felnőtt van, akik heti rendszerességgel valamilyen szolgálatot végeznek. Van, aki betegekhez jár, (áldoztatásra engedélye van), és kiviszi nekik a szentségeket.

A hittanórákat korcsoportonként tartják. Vannak ifiket, középiskolásokat, egyetemistákat és fiatal felnőtteket megszólító óráik. Hétfőnként van a felnőtt hittan. Büszkék rá, hogy minden évben keresztelnek felnőtteket, a húsvét éjszakai vigília alatt. A kötelező általános iskolai hitoktatás nagy terhet ró rájuk. Szerencsére hitoktatójuk van elég. Előnye, hogy több gyermekhez jutnak el az alapvető ismeretek. Nyáron több táborot is szerveztek Volt napközis táboruk, csak napközbeni foglalkozásokkal. Külön táborokat szerveztek az általános iskoláskorúaknak, és az ifiknek. Minden évben vannak kirándulásaik és zarándoklatuk is. Utoljára Mátraverebélyen voltak.

A vasárnapi szentmiséken mindig sokan vannak. Főleg a családok jönnek ilyenkor. Nagy a gyermekzsivaj. Van egy része a közösségnek,

melynek tagjai a csoportokba nem járnak el, de vasárnap mindig eljönnek.

Roráték adventben minden hétköznap vannak reggel hatkor, és utána közös reggeli. Egy-egy csoport egy-egy hetet vállal az előkészítésben.

Sok a nem heti rendszerességgel tartott összejövetelük. A családok közössége szombat délutánonként találkozik, havonta egyszer. Szintén havi rendszerességgel tartott program a Szentségimádás iskolája, és a Szentírás iskolája. Van rózsafüzéres imacsoportjuk. Havonta egyszer imapárokot sorsolnak, akik egymásért imádkoznak. Nagypénteken a Városháza előtt tartanak keresztúti szertartást szereplőkkel, élőképekkel. Sokan megállnak megnézni. Úrnapján a templom előtt és bent is van díszítés.

Nagy a templom, sok feladatuk van, mindenki megtalálja itt a helyét. Sokan úgy érzik, itt valami különleges közösségbe kerültek, úgy fogalmaztak: itt élünk.

Kómár Katalin

Megálló

Semmelweis utca 2.

A Háló Közösségi Központ (népszerű rövid nevén az S4) Budapesten a Semmelweis utca 4. címen található. Vajon miért Semmelweis Ignác (1818-1865), „Az anyák megmentője” az utca névadója?

Az S4-gyel szomszédos, a Kossuth Lajos utca és a Semmelweis utca sarkán levő épület helyén állt egykor a Pesti Egyetem Orvosi Kara, melynek Semmelweis hallgatója és tanára volt. Az egykor itt állt épületnek az ismert története a XVIII. században kezdődik.

A polgári ispotálynak, kórháznak („Bürgerspital”-nak) épült épület kétszer is leégett, nagyon rossz állapotba került. A váradi püspökből kalocsai, majd esztergomi érsekké lett Csáky Miklós 1751-ben telkestül megvette, rendbe tetette, és a jezsuiták kezelésébe adta. Több helyen tévesen (például az orvosegyetem honlapján is) jezsuita kolostorként említik az épületet. A jezsuitáknak sohasem volt kolostoruk, nekik rendházuk volt, van, és abban az időben az sem Pesten, hanem Budán működött, ahogy az általuk fenntartott iskola is. Kolostoraik csak a világtól elvonuló, kolduló szerzetesrendeknek voltak.

Mire használták a jezsuiták ezt az épületet? Bizonyára a budai jezsuita kollégiumhoz tartozó ház lehetett, annak talán jövedelmet adó bérháza vagy más haszoningatlana. Az épület csak bő két évtizedig marad a jezsuiták tulajdonában, aminek európai politikai okai vannak. 1773-ban, a Bourbonok nyomásának engedve, XIV. Kelemen pápa a Dominus ac Redemptor kezdetű bullájával kénytelen volt feloszlítani a rendet, amit majd csak 1814-ben VII. Piusz pápa a Sollicitudo omnium ecclesiarum kezdetű bullájával állít vissza. Mária Terézia még 1773-ban feloszlítja a Jézus Társaság osztrák-magyar rendtartományát. A királyi ügyigazgatóság vette át az épületet, melyet majd a Budáról Pestre helyezett orvosi karnak ad át.

A Semmelweis Egyetem honlapján „Az egyetem részletes története” menüpontnál olvashatjuk a következőket. „1780. március 25-én adta ki Mária Terézia az egyetem „Magna Chartájának” is nevezett Diploma Inauguralét, melyben általános rendelkezések mellett rögzítette az egyetem jogállását és fenntartásának anyagi alapjait. A királynő utódját, II. Józsefet is közelről foglalkoztatta az Universitas sorsa. Személyes látogatásai után döntött az intézmény Pestre helyezéséről, ami 1784-ben történt meg.” Ebben az évben tartják az első egyetemi előadásokat, de a teljes átköltözés évekig eltart. Bár az épület nem igazán volt alkalmas egyetemnek és klinikának, mégis ennek használták közel egy évszázadig.

Semmelweis Ignác egyetemi tanulmányait 1837 őszén Bécsben a jogi fakultáson kezdi, majd még abban a tanévben átiratkozik az orvosi karra. 1839 és 1841 között Pesten jár két tanévet, majd az utolsó két évfolyamot ismét Bécsben végzi, így „megússza” a Pestet, az orvosi kart is elöntő nagy árvizet. 1838 márciusában a betörő víz és jég megrongálta az orvosi kar épületét, és jelentős károkat okozott az orvosi eszközökben és a berendezésben.

Amikor Semmelweis ide járt egyetemre, a sarkon levő utcanévtáblákon még az Agria Gasse és a Neue Welt Gasse elnevezéseket láthatta, ezekből lesz később Hatvani utca és Újvilág utca, majd az előbit 1892-ben Kossuth halála utáni napon átnevezik Kossuth Lajos utcára, míg az utóbbiból 1906-ban lesz Semmelweis utca. 1922-től a helyesírási reformok következtében az utcák utcák lesznek.

1848. március 15-én az Orvosi Karon szervezték először az egyetemi diákságot, ez az egyetemi épület volt legközelebb a Pilvaxhoz. 1848. március 22-én az egyetemi tanács úgy határoz: a latin helyett a medikusok számára kizárólagosan magyar nyelvű a tanítás az egyetemen, az alsóbb fokú szakon eddig is németül és magyarul tanítottak, a bábaképzőn szlovákul is, és ez így is folytatódott. A rövidebb képzési idejű, egy-két éves szakon oktatták a sebész- és szülészmestereket, a gyógyszerészeket és az állatorvosokat, a bábaképzés pedig néhány hónapos oktatást jelentett. A háborús viszonyok miatt elmarad a 48/49-es tanév. A Pilvaxban összejevő, magukat Ellenzéki Körnek nevező Márciusi Ifjak között hárman voltak orvosegyetemisták. Korányi Frigyes (1826-1913), Hamary Dániel (1826-1892) és Oroszhegyi Józsa (1822-1870). Mindhárman harcolnak a szabadságharcban, Korányi katonaorvosként, Hamary előbb nemzetőrként, majd tüzérhadnagyként, Oroszhegyi gerillavezérként kezdi, honvéd őrnagyként fejezi be. Hármuk közül ő kapja a legkomolyabb megtorlást, öt évet tölt várfogságban. Előbb-utóbb mindegyikük elvégzi az egyetemet és orvos lesz. Korányi kezdeményezésére indul meg a tbc elleni küzdelem, épül fel a budakeszi

tüdőszanatórium. A belgyógyászat tanáraként, az I. Belklinika igazgatójaként vonul nyugdíjba. Hamary írja meg az első magyar nyelvű kardiológia tankönyvet, ami „A szívbetegségek különös kór- és gyógytana” címmel 1865-ben jelenik meg.

*Semmelweis (Újvilág) utca a Kossuth Lajos utca felől nézve 1894-ben.
A kép forrása: Fortepan / Budapest Főváros Levéltára. Levéltári jelzet:
HU.BFL.XV.19.d.1.08.014*

Semmelweis 1855-ben lesz az elméleti szülészeti tanára. Az egyre szaporodó tanszékek - elméleti orvostan, természetrajz, állatorvostan, állatorvostan, különös gyógytan, sebészet, szemészet, szülészeti - és a növekvő létszámú hallgatók befogadására az épület már az 1830-as években szűknek bizonyult. A forradalom alatt voltak elképzelések a megoldásra, de igazi változások csak a kiegyezés után kezdődtek. Folyamatosan költöztek el a klinikák, némelyek először ideiglenes helyekre, majd az Üllői úton az 1879-től kezdve közel negyven év alatt több ütemben, több tömbben megépült klinikákba a mai helyükre. A

megürült épületben néhány évig magyar királyi állami felső leányiskola működik.

Az épületet 1895-ben lebontják, és 1896-ra a Magyar Királyi Tudományegyetem tulajdonában álló elegáns bérpalotát építenek a helyére. Az utcasarki üzlethelyiségben a századforduló híres fényképésze, német császári és porosz királyi udvari beszállító címmel bíró Erdélyi Mór nyit műtermet.

Köszönetnyilvánítás

Az 1751 és 1773 között a jezsuiták tulajdonában álló épület akkori hasznosításáról kezdtem levéltárakban kutatni. Az ilyen irányú erőfeszitésem egyelőre még nem járt sikerrel, pedig Siptár Dánieltől, a Jezsuita Levéltár és Rendtörténeti Könyvtár munkatársától sok segítséget kaptam, amit ezúton szeretnék megköszönni. A kutatást folytatom.

Margitfalvy György

Vendégkönyv/Rólunk mondták

Balog Zoltán

Részlet az Emberi Erőforrások Miniszterének a Lukács Móric-díj átadóünnepségén 2013. szeptember 16-án elmondott beszédéből

A Háló közösségi mozgalom eleve azt a cél tűzte ki maga elé, amit nagyon kevesen: bármilyen furesa, ritka az egész civil világban, hogy az egész Kárpát-medence a működési területük. Nagyon izgalmas dolog, amikor egy olyan munkamegosztásban, egy olyan egymásra figyelésben működik egy közösség, hogy egyrészt a regionális erőket, a helyi erőket valóban partnerként vonja be a munkába, ugyanakkor pedig van egy erős központ ahonnan az inspiráció elindul, és fogadják azokat az inspirációkat, amelyek a terepről jönnek. [...]

Ennek az egésznek van egy spirituális kisugárzása, és ez nemcsak vallásos értelemben, hanem ez arról szól, hogy a lélek lelkesíti azokat az embereket, akik benne vannak ebben a mozgalomban.

Szanyi Miklós

Részlet a Budapest Svábhegyi Református Missziói Egyházközség lapjának 2006. áprilisi számában megjelent írásból

A Háló magyarságmegtartó tevékenysége nem lehet idegen a magyar református hívek számára sem. A hitben való megtartás és az evangelizáció is valamennyi keresztyén történelmi egyház nagy feladata. Bár egy „nyakas kálomista” számára idegen a katolikus liturgia, a két közös feladat egyként mozgósíthat híveket az ökumené és a magyar elkötelezettség szellemében.

Burány Ildikó

Délvidéki ifi hálós írta a facebook-on

Ha hálós vagy, sosem vagy egyedül.

Kovács Yvett

Partiumi ifi hálós

Hogy mi nekem a Háló?

Otthon.

Csend a zűrzavarban,

Bíztató kiáltás a nyomasztó csendben.

Mosoly.

Baráti ölelés magányos órákban,

Világítótorny a vihar végén.

Menedék.

Egy hely, ahol önmagam lehetek,

Egy korlát, ami vezet az úton.

Család.

Az élmények, amit kapok,

A szeretet, ami átölel.

Összeállította Margitfalvy György

Életképek

Tisztelet a hátországnak

Az idén harmincéves Háló Közösség ünnepel. Ünnepeljük az elért eredményeket, a barátokkal a munkatársakkal, és az önkéntesekkel. Az ünnep hátterében azonban van három ember, akiről ez idáig nem esett sok szó. Ők a Háló vezetőinek - közülük ketten Háló alapítók is voltak - a házastársai, akik a harminc év alatt biztosították a hátországot, hogy férjeik a közösségi munkájukat el tudják látni. Nehezen álltak kötélnak, mikor a riportot említettem. Végül abban maradtunk, legyen csak egy közös beszélgetés, amiből kiindulva, neveket sem említve, megírhatom róluk ezt a cikket.

Fontos a párválasztásnál a közös, vagy majdnem közös világnézet.

Az egyik asszony elmondta, ő olyan közegben nőtt fel, olyan hittanra járt, ami közösségszerűen működött.

A másik feleség, már a párválasztásnál eldöntötte, olyan férjet szeretne, akivel közösségi tevékenységet is folytathat majd, mert az ő életében fiatal korától meghatározó volt a közösségi munka.

Közülük csak egy van, akivel a férje ismertette meg a közösségi munka varázsát.

Mindhárman fiatalon ismerkedtek meg a férjükkel, és ahogyan megfogalmazták, az élet hozta magával a tennivalókat, és ez számukra teljesen természetes volt. Ketten a Háló alapításánál már jelen voltak, a Háló Közösségről az alapításnál alkotott elképzelésekkel egyetértettek.

Egyikük így fogalmaz:

- Megismerkedésünktől fogva és később, házasságunk első pár évében rengeteget voltunk együtt, szinte mindent együtt csináltunk, aktívan töltöttük a szabadidőnket is, egy hullámhosszon voltunk, és nagyon jól megismertük egymást. Gyorsan jöttek a gyerekek, de ez valahogy nem hozott alapvető változást az életünkben. Onnantól kezdve

a gyerekekkel bővülve csináltunk mindent együtt. Akkor kezdtünk aktívan közösségi életet élni, de ezt nem mi szerveztük így tudatosan, hanem a körülményeink hozták.

Olyan lelki vezető közelében voltunk, aki tudott úgy hatni ránk, hogy a férjem, aki mindig is rendkívül tevékeny és nyitott ember volt, arra a „sínre” került, ami aztán elvezette a Hálóiig (is). Ennek a nagyon erős alapnak tulajdonítom elsősorban, hogy később, mikor a férjem egyre jobban belemélyedt a sok közösségi munkába, nekem meg egyre több időmet és energiámat igényelték a gyerekek, a háztartás stb., hogy minden működjön továbbra is. De itt már tudatosan kellett a családra figyelni, és a férjem mindig igyekezett is erre, hogy a sok közösségi munka mellett a család is érezze a jelenlétét. Persze hol az egyik ujjába harapott, hol a másikba, de azért valahogy sikerült.

Természetes, hogy ha egy férfi kenyérkereső munkát végez, és mellette egy elkötelezett közösségi munkás, otthon már nem tud annyit segíteni. Mindhármuknak meg kellett oldaniuk a gyermeknevelés vagy a háztartás vezetés során adódó nehézségeket, néha külső segítséggel.

Mindhárom asszonynak van képzettsége, hivatása, de volt, aki végig otthon maradt a gyerekekkel, fel sem merült benne, hogy másként tegyen. Így volt jó a családnak, és neki is.

Találónan fogalmazta meg egyikük, hogy egy asszonynak a feladata a gyermekek nevelésén túl az, hogy a férje életét, munkáját segítse, megkönnyítse. Támasza legyen minden élethelyzetben. Ha erre nem képes, nem szabad megházasodnia.

Kérdeztem őket arról, hogy a gyerekeknek hiányzott-e az apjuk, reklamáltak-e, hogy sokat van távol.

Mindhárom családnál a kritikus helyzetekben a gyerekek megtudták beszélni az apjukkal is a problémájukat, és ez a példa, amit láttak a közösségben való tevékenységről nagy mértékben formálta őket. A gyerekek aktív közösségi emberekké váltak, bár többségük nem a

Hálóban tevékenykedik, mindannyian vallásos közösségekben önkénteskednek.

Kérdeztem az asszonyokat, hogy ha újra kezdenék az életüket, min változtatnának? Mit üzennek azoknak a fiatal lányoknak, akik most kötik életüket egy nyüzsgő- mozgó, önkéntes munkákat végző erősen közösségi emberhez?

Egyikük így válaszolt:

- Nagyon hálás vagyok, hogy ilyen párkapcsolatban élhetek/élhettem, és hogy olyanok a gyerekeim amilyenek, és semmiképp sem a saját tevékenységemnek, törekvéseimnek stb. tulajdonítom, hogy így alakultak ezek a dolgok.

Mindhárman úgy érzik nem változtatnának sokat, ha újra kezdenék az életet.

Egyikük megjegyezte, hogy jobb lett volna az első héten szabályokat felállítani a férje részére, hogy legalább egy nap a hétből legyen csak a családé. Jusson idő kettőjükre, mert bár ma már, hogy a gyerekek nagyok, jut idő rá is, de ez a harminc év alatt nagyon hiányzott neki.

Nézem a három csinos, kedves asszonyt és Oravecz Nóra szavai jutnak eszembe: „Megfelelő párt csak megfelelő pár kaphat, előbb neked kell azzá válnod. Olyanná, aki tud szeretni, adni, leginkább szabadságot, na meg persze szárnyakat a másiknak. Nem lehúzni, összetörni, visszafogni, hanem még magasabbra emelni, mert az élet nem arról szól, hogy egymást kevesebbé tesszük. Sőt. Erősítjük, bátorítjuk a másikat, bebizonyítva, hogy **együtt** mindenre képesek vagyunk.”

Széplaki Mária

Visszanézó

A Háló története – III. rész

Folytatjuk előző számainkban a Háló történetéről megkezdett sorozatunkat.

Az erdélyi Háló története

A szem és fültanú (Gergely István) szerint az erdélyi Háló egyszerre fogant a magyarországgal. Öt évig embrionális állapotban volt, az erdélyi Hálót csak néhány személy képviselte. Ők vettek részt a magyarországi Háló-találkozókra.

1996. október 13-án a Csíksomlyón rendezett Kárpát-medencei Háló-találkozó nagy hatással volt az erdélyi résztvevőkre, elhatározták, hogy munkához látnak. Felosztották Erdélyt régiókra, ezek élére felelősöket választottak. Feladatuk az volt, hogy feltérképezzék a régiókban található kisközösségeket. Csíksomlyóról mindenki nagy lelkesedéssel indult. Munkájuk sikerességének valószínűségét az is növelte, hogy tevékenységül egybeesett az egyházmegyei zsinat előkészítésével.

A bogozók első nekifutásra 250 közösséget térképeztek fel, amelyek csatlakoztak a Hálóhoz. 1997 áprilisában tartották az első önálló erdélyi Háló-találkozót. Annak ellenére, hogy az előadók nem érkeztek meg, sikeres volt és gyümölcsöző. A jövőről beszélgettek, fontosnak tartották, hogy a régiók működjenek, mert évi egy találkozóval nem lehet a Hálót életben tartani.

1998. március 14-én lelki napot tartottak a régiók bogozói számára. Szerették volna jobban megismerni egymást, hogy igazi közösséggé alakuljanak.

Április 25-26-án tartották az évi országos találkozót. A Szentlélek Évének találkozója elindított egy szélesebb körű hálós mozgást az Erdélyi főegyházmegyében, mely jó alap volt a közösségek egymásra találásához.

Hidegh Júlia szerint a Háló legfontosabb jellemzője a nyitottság, hogy különböző lelkeségi, korosztályú csoportokat kapcsol össze, a kapcsolat a személyes találkozásokról válik élővé. Célja, hogy összefogja a közösségeket, ösztönzést ad arra, hogy mindenki a saját közösségében legyen hasznos tagja az egyháznak, ebből következik feladata, az egyházépítés.

2002-ben szinte nincs is olyan helyisége az Erdélyi Főegyházmegyének, ahol már legalább a találkozókon részvevőként ne lennének hálósok.

A délvidéki Háló története

A Háló létezéséről a magyar Pax Romana közvetítésével szereztek tudomást. Hamarosan kézhez is kapták a meghívást, az 1996. június 14-16-ig tartó érddligeti találkozóra, ezen a Vajdaságból öten vettek részt. Mélységet és szeretetet tapasztaltak, pedig számukra addig idegen emberek közt voltak, magyar anyanyelvük kötötte őket össze.

A csíksomlyói nagytalálkozó lendületet adott a vajdasági Háló további bogozásához. A következő Háló-találkozóra szerettek volna már kézzelfogható eredményeket felmutatni.

A vajdasági Háló alakuló ülésére Adán került sor 1997. január 4-én. Ekkor alakult meg a kilenctagú kezdeményező bizottság, mely vállalta, hogy feltérképezi a Bácska és Bánát magyar nyelvterületein működő kisközösségeket. Szétküldték a Háló tevékenységét bemutató ismertetőt, és a jelentkezési űrlapot. Szép számmal akadtak jelentkezők, olyan magyar közösségektől is, amelyeknek már papjuk sem volt.

A zentai Thurzó Lajos Művelődési központ adott otthont az I. Vajdasági Háló-találkozónak 1997. augusztus 29-31. között. A találkozón mintegy hetvenen vettek részt, a Vajdaság több helységéből, de érkeztek vendégek Magyarországról és a Felvidékről is.

A csíksomlyói találkozót követően mindkét egyházmegyében (Bácska, Bánát) megszűnt a bénultság. Munkájukon nagyon sokat lendítettek a levelek, melyeket többek között a Magyar Katolikus

Püspöki Kar, Jakubinyi György gyulafehérvári érsek, Paskai László bíboros, esztergomi érsek, Dankó László kalocsa-kecskeméti érsek, Bíró László püspök, Pápai Lajos győri megyés püspök, Ternyák Csaba püspök, az MKPK titkára, Keresztes Szilárd hajdúdorogi görög katolikus püspök és az Országos Lelkipásztori Intézet küldött a Hálónak, mert ezek után a helyi egyház is szélesebbre tárta kapuit.

2002-ben a Vajdaságban mintegy 50 kisközösség volt, kb. 1200 taggal.

Céljuk, hogy egy hitre alapozott társadalom épüljön ki a harmadik évezredben. Mindennek alapja, hogy úgy éljünk, hogy érvényesek legyenek ránk a Szentírás szavai: "Arról tudják majd meg rólatok, hogy a tanítványaim vagytok, hogy szeretettel vagytok egymás iránt" (Jn 13,35).

Forrás:

*Molnár Melinda, T.Kovács Péter és sokan mások: Háló
A Háló Egyesület kiadványa, Budapest, 2002.*

Délvidéki hálósok a 2008-as Háló-táborban Tatán

kép forrása: www.halo.hu/taborok/

Kómár Katalin

A Háló nevéről (III. rész)

A kapcsolat

A sorozat első részében a Háló nevéről volt szó, a második részben pedig a Háló neve mellett megjelenő három új fogalomból az elsővel, a találkozással foglalkoztunk. A mostani harmadik rész a második szóra, a kapcsolatra összpontosít.

A minőségi találkozás után kialakul a kapcsolat. Részen a kapcsolat fennmaradása mutatja meg, mennyire volt jó egy találkozás. A kapcsolat nem feltétlenül csak a találkozón alakulhat ki, hanem bármilyen más alkalomból is, de azért találkozás nélkül nem megy. Nem nagyon hiszünk a csak távkapcsolatokban. Fontosnak érezzük a valódi személyes találkozásokat, a másik mozgását, apró gesztusait, a mozdulatokon keresztüli kommunikációt, a másik illatát.

A Háló szempontjából nagy kérdés, hogy két vagy több ember között kialakult kapcsolat hogyan maradhat meg a Hálóban, továbbá hogy milyen módszerekben gondolkodhatunk a kapcsolatok továbbéltetésében. Felmerül a kérdés, miért kell egyáltalán, hogy egy kapcsolat a Hálóban maradjon meg? Gyakran átéljük, hogy a Háló szálain kialakult kapcsolatok nagyon örömtelien továbbélnének, de arról csak nagyon véletlenszerűen érkeznek információk, azaz 1-1 adott barátság nem feltétlenül a Háló keretein belül folytatódik.

A válasz az, hogy örülünk minden létrejövő kapcsolatnak, hiszen ez a teljes magyar társadalom javát szolgálja, de ha egy ilyen kapcsolat, ami egy érték, a Hálóban marad, az előnyös mindenki számára. A Háló tud stabilizálni egy kapcsolatot, például a rendszeres találkozók, táborok által. Ahogy a kisközösség tudja a baráti kapcsolatokat erősebbé és állandóbbá tenni, ugyanígy a Háló is rendelkezik ilyen képességekkel, hiszen közösségnek is tartjuk magunkat. Továbbá minden egyes ilyen kapcsolat végső soron, ha a Hálóban marad, akkor az egyrészt a Hálót is erősíti, de ezzel túl is mutat önmagán, mert akkor a Háló még inkább segítheti további kapcsolatok kialakulását. Ez akár egy öngerjesztő

folyamat is lehet. Kicsit olyan ez, hogy amikor kapok egy lehetőséget, kapok egy értéket, akkor azt megtartom-e magamnak, avagy mások szolgálatába állítom. Még másképp fogalmazva: továbbviszem-e azt a szeretet-átadási folyamatot, amelyet én is valamikor kaptam. Még másképp fogalmazva: 1-1 kapcsolat, ha része egy nagyobb kapcsolati hálónak, akkor lesz az igazán erős, és akkor ad lehetőséget másoknak is arra, hogy ebben, vagy ilyenben részesüljenek.

Nem a laza, hanem az erős kapcsolatok éltetik elsősorban a Hálót, így ezekre a Hálónak is, de az embereknek is nagy szükségük van. Jellemző a Hálóban, és tulajdonképpen egyik legnagyobb értékünknek is tekinthetjük a tartós barátságok létrejöttét. Jelen sorok írója különösen is szerencsésnek mondhatja magát ebből a szempontból.

A kapcsolat szól a felelősségérzetről is. Ha már egyszer kialakult valakivel kapcsolatom, nem mondhatom, hogy semmi közöm hozzá. A jó kisközösség fenntartja önmagát, de a kapcsolatokat sokszor részben a felelősségérzet tartja fenn. És ezt nem szégyellni, és lenézni kell, hanem igenis nagy értéknek kell tartani. És ez is nagy kérdés, hogyan tudjuk ezt jó módszerekkel támogatni!

A kapcsolat rész az, ami a külső szolgálatunkat legjobban mutatja, megjeleníti.

A Háló sosem várt kizárólagosságot. Egyetlen ember nem tud akárhány kapcsolatot ápolni. Ezért mi a Hálóban nemcsak a mély személyes kapcsolatokra gondolunk, hanem egyfajta kapcsolatrendszerre is, aminek a keretében mindannyiunk, azaz a teljes közösség részesül a másik kapcsolatából, és így lesz belőle egy igazi kapcsolatrendszer.

A kapcsolatokban, a kapcsolati rendszerben benne van a dinamizmus, az állandó változás lehetősége. Vállalnunk kell akár az elszakadás lehetőségét is.

A jó kapcsolatok a bizalmat is erősítik. A fentebb említett kapcsolatrendszer csak a bizalomra épülhet. A kapcsolatok, a

kapcsolatrendszer éltetéséhez a Hálóban a kommunikáció kulcskérdés. Ebben pedig nem mindig vagyunk a legjobbak. Sajnos nem tudtuk ezt mindig kellő figyelemmel kísérni. Viszont kutatások erősítik, hogy egy kapcsolatrendszer milyen biztonságérzetet tud az egyes személyeknek nyújtani. Talán ezt nem is kell különösebben kifejteni, de azért azt megemlítjük, hogy ha a Hálóban az emberek minőségi és mély kapcsolatokat ápolnak, akkor az visszahat a közös, a teljes Háló biztonságérzetére is.

A kapcsolatok ápolása, a személyes kommunikáció témáiban a Háló nehéz helyzetben is van, hiszen nagyok a fizikai távolságok közöttünk. Ezért is kell különösen okosan és körültekintően, de mégis erőteljesen a modern kor vívmányait használnunk. Sok utazásra is szükségünk van, ezért azt hiszem, hogy a hálósokat az útra kelés, az elindulás, a fotelből való felállás különösen is jellemzi.

A Hálóban vegyesen van jelen az erős és a laza kapcsolat. Talán így a természetes is, befogadóak és elfogadóak vagyunk, itt a Hálóban lehetsz másmilyen, mint a többség, és tarthatsz a Hálóval, illetve az emberekkel akár laza kapcsolatokat is, emiatt jönnek hozzánk olyanok is, akik ezzel a stílussal egy lelkeségi mozgalomból kiszorulnak, mert ott általában erősebb belső kötődést várnak el. Nem várunk el a másiktól többet, mint amennyit adni tud.

Ahol viszont többségükben lazulnak a kapcsolatok, ott a Háló is kezd elhalni. A Hálóban a belső erős összetartást az önkénteseink, azaz bogozói körön belüli kapcsolatok jelentik elsősorban. Ezért fontos ebben a körben tudatosan erősíteni az ezzel kapcsolatos szellemiséget és lelkeséget. Ezért is voltak, és lesznek is majd bogozói találkozók, képzések, csapatépítések és lelki gyakorlatok. A bogozói körökön belül különösen fontos a már említett felelősségérzet, felelősségtudat, az elköteleződés.

Szeibert András

Impresszum

Kiadja a Háló Egyesület (www.halo.hu)

Főszerkesztő: Széplaki Mária

Szerkesztők: Kómár Katalin, Margitfalvy György, Szeibert András és T.Kovács Péter

Fotók: Margitfalvy György (1.old., 14.old., 36.old.), Navratil Andrea magángyűjténye (4.old., 5.old., 6.old.), T.Kovács Péter (10.old., 13.old.)

Tördelés: Margitfalvy György

Nyomda: Korrekt Nyomdaipari Kft., Budapest